

PRVKY SMEROVANIA ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH ŠKÔL NA STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY

Bratislava

2017

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja
v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

1. Úvod

V súčasnosti trh práce nadobúda čoraz dynamickejší charakter. Vznikajú nové povolania, iné zanikajú a technické inovácie menia charakter práce ľudí. V povolaniach sa zavádzajú inovatívne technológie a tie si vyžadujú a budú čoraz viac vyžadovať nové kompetencie ľudí. Je nevyhnutné, aby sa na tieto zmenené a neustále sa meniace požiadavky pripravovali ľudia počas celého pracovného života a aby sa s prípravou na svet práce a na život začalo vo včasnom období života žiakov už na základnej škole.

Ľudia majú a neustále budú mať na výber mnohé smerovania vo svojej kariérovej dráhe, no vyžaduje to neustále sledovať vývoj v hospodárstve, na trhu práce, zamestnanosti a súčasne reflektovať svoje schopnosti a ich využitie vo svete práce a podľa potreby si doplňovať vzdelanie a získavať nové požadované kompetencie podľa aktuálnej spoločenskej potreby..

Kariérová identifikácia a kariérový rozvoj sa stáva celoživotným procesom od najmladšieho až po neskorý vek ľudí. Dlhodobé plánovanie pracovnej sily je už v súčasnosti minulosťou. Preto je dôležité nielen vytvárať pružný vzdelávací systém, ale takisto uznať, že rovnako ako v škole, sa ľudia učia novým pracovným zručnostiam priamo v práci. Vo svojich povolaniach sú efektívne zaškolovalí vo podľa novovznikajúcich požiadaviek. Vytvára sa tak širšie spektrum prípravy ľudí na svet práce a tento trend by mala sledovať aj základná škola - vytvárať čo najviac príležitostí na učenie a vyučovanie v praktickom živote.

Rozhodovanie a voľba povolania je zložitý proces, ktorý od žiakov vyžaduje, aby boli schopní rozvíjať a kriticky zhodnotiť vnútorné vplyvy - samých seba, svoje záujmy a nadanie, ale aj vonkajšie vplyvy ako rodina, spolužiaci a sociálne stereotypy. Učitelia, ktorí žiakov na základnej škole usmerňujú, alebo podnecujú na získavanie zručností riadenia kariéry a voľby povolania, by mali venovať intenzívnejšiu pozornosť a podporu kariérovému rozvoju. Ide o dlhodobý proces sledovania a podporovania kariérového vývinu žiaka učiteľmi všetkých predmetov, výchovnými a kariérovými poradcami. Toto sústredené úsilie profesijného rozvoja žiaka si vyžaduje nová paradigma sveta práce:

STARÁ PARADIGMA	NOVÁ PARADIGMA
Úspech = hierarchický postup na funkcie	Úspech = cenené zručnosti/schopnosti na trhu práce
Autorita	Vplyv
Titul /oprávnenie / kvalifikácia	Uplatniteľnosť na trhu práce
Lojálnosť firme	Lojalita k práci a k pracovným a osobným cieľom
Istota práce	Istota vlastnej trhovej hodnoty
Plat a bonusy	Kontrakty a honoráre
Identita = povolanie, postavenie v práci	Identita = osobné realizovanie sa v práci, rodina, komunita
Pozornosť venovaná nadriadeným	Pozornosť zameraná na dosiahnutie stanovených cieľov
Stáli zamestnanci	Zamestnanci z pracovných agentúr
Byrokratické organizácie	Zdieľaná vízia a poslanie organizácie
Práca s trvalou náplňou práce	Projektová orientácia práce
Tradičná pracovná náplň	Stanovené ciele a požadované kompetencie
Získaná trvalá kvalifikácia na danú pozíciu	Získané zručnosti podľa definovaných štandardov, kompetenčné modely, neustále získavanie nových zručností
Diplomy, doklady o vzdelaní	Overené kompetencie na danú pozíciu

Cieľ definovania prvkov smerovania žiakov na SOŠ

Cieľom definovania a implementácie prvkov smerovania žiakov ZŠ na SOŠ so systémom duálneho vzdelávania je zintenzívniť kariérovú orientáciu žiakov pre ich budúcu zamestnanosť a zamestnateľnosť. Znamená to identifikovať, podporiť a sprevádzať žiakov so záujmom a nadaním na žiadané povolania na trhu práce v súlade so spoločenskou potrebou..

Východiskové zdroje definovania prvkov

Pri definovaní prvkov smerovania žiakov je hlavný zdroj výstup Národného projektu „Podpora profesijnej orientácie žiakov základnej školy na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami“ a neskorších ďalších analýz ŠIOV. Ďalej sú to *Odporúčania pre rozvoj politik a systémov celoživotného poradenstva ako referenčného rámca pre EÚ*, dokumenty CEDEFOP a s prihliadnutím na materiály Európskej siete verejných služieb zamestnanosti, Euroguidance, štúdie a politiky kariérového poradenstva realizovaných OECD, Svetovou bankou a UNESCO a s prihliadnutím na dobrú prax niektorých európskych krajín s nízkou nezamestnanosťou mladých ľudí. Súčasťou definovania prvkov smerovania žiakov na odborné vzdelávanie a prípravu sú Teoretické východiská implementácie prvkov smerovania žiakov na SOŠ ako čiastkový výstup Národného projektu „Systém duálneho vzdelávania zvýšenie kvality a atraktivity OPV“.

Referenčné rámce tvorí aj Zákon 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (hlavne §§ 130 – 136 o výchovnom poradenstve), Zákon 317/2009 Z.z. o pedagogických a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov; ďalej Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania „Učiace sa Slovensko“ hlavne kapitola 3-06.01: „Ustanoviť explicitne povinnosť rozvíjať zručnosti žiakov na riadenie vlastnej kariéry v štátnych vzdelávacích programoch a povinnosť realizovať kariérovú výchovu, či už špecializovanou blokovou formou zameranou na „Svet práce“, alebo iným vhodným spôsobom nazeraajúcim na úlohu sprevádzania ku kariérovej zrelosti ako na úlohu celého pedagogického zboru“. Prvky smerovania žiakov na systém odborného vzdelávania sú vlastne inštrumentálnym rozpracovaním tejto kapitoly a celej kapitoly o celoživotnom kariérovom poradenstve (kapitola 3.06).

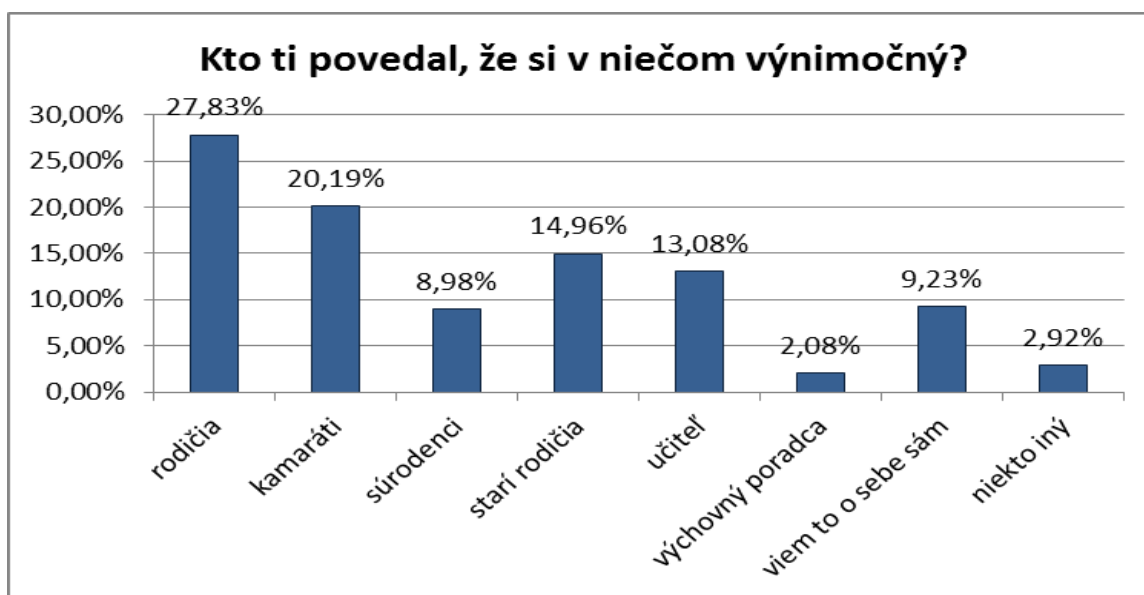
Pri definovaní výkonových štandardov kariérového rozvoja vychádzame aj z upraveného rámca národných kariérových štandardov NCDG USA. Tieto výkonové štandardy sú zaujímavé svojou hlbšou úrovňou poznávania a získavania skúseností podľa Bloomovej taxonómie a definujú požadovaný výkon na úrovni poznatku/informácie, na aplikačnej úrovni a na úrovni reflexie. Tým vlastne žiaka a učiteľa privádzajú na konkrétnu, skúsenostnú úroveň a žiaka vedú k pragmatickému prístupu pri učení sa ako riadiť svoju kariéru vzhľadom rozvoj jeho schopností a na spoločenskú potrebu.

2. Analýza súčasného stavu

Prieskum v Národnom projekte „Podpora profesijnej orientácie žiakov základnej školy na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami“, sa realizoval na vzorke približne 6 000 žiakov ZŠ s cieľom: analyzovať problém nízkeho záujmu žiakov ZŠ o odborné vzdelávanie a prípravu a zistiť faktory profesijnej orientácie, ktoré majú na žiaka ZŠ vplyv pri rozhodovaní o svojom budúcom povolani.

Najdôležitejšie výsledky prieskumu poukázali na to, že najväčší **vplyv** na rozhodovanie žiaka o ďalšom smerovaní majú predovšetkým **rodičia**, v ďaleko menšej miere učitelia a kariéroví /výchovní poradcovia. V tejto súvislosti je dôležité zdôrazniť, že najmenší vplyv na prvú smerovú voľbu má samotný žiak. **Informácie** o povolaniach žiaci získavajú opäť od rodičov, v menšej miere od učiteľov a kariérových / výchovných poradcov. Učitelia v informovanosti zohrávajú slabú rolu (len 7% informácií žiaci získavajú od učiteľov). **Sebahodnotenie** žiakov - svojho nadania (v čom je dobrý), má rozvinuté len 9,23% žiakov.

Z analyzovanej celkovej vzorky vyše 6 000 žiakov, sa pre smerovanie na žiadané povolania na trhu práce rozhodlo len 1461 žiakov.

Sebahodnotenie žiaka – z grafu vyplýva, že iba 9,23% žiakov sa vie zhodnotiť a najväčší vplyv na sebahodnotenie majú rodičia.

Skúsenosť a záujem o žiadané povolania na trhu práce – žiaci uvádzali slabé možnosti praktických skúseností v škole a zo všetkých **5958** respondentov iba **1461** žiakov malo záujem o povolania zo skupiny odborov žiadaných na trhu práce.

Z ďalšieho výskumu, ktorý realizoval Štátny inštitút odborného vzdelávania na vzorke 600 žiakov, vyplynulo, že:

1. Polovica žiakov sa rozhoduje o strednej škole až v 9. ročníku, platí to pre 60% žiakov, ktorí sa rozhodujú o SOŠ.
1. Vplyv ZŠ na rozhodovanie o prvej smerovej voľbe vnímajú žiaci ako okrajový.
2. ZŠ nedáva príležitosti na seba-poznanie a na dostatočné vzbudenie záujmu žiakov v praktických disciplínach.

Pozitívne trendy pri rozhodovaní žiakov o ďalšom smerovaní:

1. Stredná škola má dobré meno.
2. Informácie žiaci získali z internetu a na ZŠ.
3. Stredná škola robila prezentáciu na ZŠ.

O systéme duálneho vzdelávania a rozhodnutia žiakov pre tento systém vzdelávania žiaci uvádzajú:

- SDV dáva žiakom šancu zamestnať sa hneď po skončení školy
- SDV poskytuje možnosť praxe v lepších podmienkach, ako môže poskytnúť škola
- SDV slúži zamestnávateľom, aby si vycvičili budúcich pracovníkov len pre svoje vlastné potreby

3. Širšie teoretické východiská definovania prvkov

3.1. Terminológia

Uvádame príklady zaužívaných pojmov v predmetnej oblasti kariérového / výchovného poradenstva:

„A ak v súvislosti s kariérovým poradenstvom na ZŠ a SŠ hovorím o výchovných poradcoch, je to preto, lebo kariérové poradenstvo (predtým profesijná orientácia, výchova k povolaniu a jeho voľbe, študijné a profesijné poradenstvo a i.) bolo vždy a aj v súčasnosti je súčasťou výchovného poradenstva.“¹

„Kariérové poradenstvo predstavuje komplexnú odbornú pomoc človeku pri riešení jeho rozmanitých vývinových úloh, situácií a pri realizácii jeho potrieb vo sfére práce, zamestnania, povolania, vrátane vzdelávania a odbornej prípravy. Predstavuje systémový vývinový prístup k človeku počas životnej cesty. Má interdisciplinárny charakter; vo fáze predprofesijného vývinu majú v kariérovom poradenstve dominantný význam pedagogika a psychológia.

Kariérové poradenstvo v školstve ponímame ako súčasť „biografického“, celoživotného profesionálneho / kariérového poradenstva. Predstavuje odbornú pomoc žiakom vo fáze ich predprofesijného vývinu, v období ich profesionálneho rozhodovania sa a ich systematickej prípravy na vstup do sveta práce v procese kariérovej výchovy. V poradenstve pri riešení vývinových úloh mladých ľudí v tomto období sa pristupuje systémovo, nakoľko ich kariérový vývin nie je izolovaný, prebieha v nedeliteľnej jednote s vývinom osobnostným, sociálnym, emocionálnym, vzdelávacím“.²

Vzhľadom na to, že pojmy v predmetnej oblasti sa v odbornej literatúre používajú v rôznych kontextoch rôznym spôsobom, pri operatívnom definovaní pojmov vychádzame z toho, že hoci je výchovné poradenstvo dobre zadefinované v školskom zákone (§§ 130 -136), kariérový rozvoj žiakov je rozpracovaný len okrajovo (vzdelávacia oblasť človek a svet práce). Pri operatívnom zavádzaní jednotlivých pojmov nám ide o ich konkrétnu obsahovú náplň a jej realizáciu v prostredí školskej triedy a školy.

Používané pojmy v tejto práci:

Kariérové poradenstvo – pod kariérovým poradenstvom chápeme samotný poradenský proces, ako odbornú činnosť: klient – kariérový poradca. Možno ho realizovať na individuálnej alebo skupinovej úrovni.

Kariérový rozvoj žiakov – je dlhodobý proces kariérového vývinu žiaka, ktorý je potrebné podporovať v súlade so záujmami žiaka a jeho nadaním. Tento proces znamená podporovať žiaka aj pri utváraní sebaobrazu a predstavy o svete práce. Vyžaduje sústredené úsilie všetkých učiteľov, aby mal žiak čo najviac príležitostí poznávať a učiť sa z okolitého sveta práce a aby získal kompetencie riadenia svojej kariéry vzhľadom na spoločenské potreby. Kariérový rozvoj v širokom slova zmysle znamená rozvíjanie

¹ Grajcar, Š: O kariérovom poradenstve, 27. január 2017, <https://rozvojkariery.sk/karierove-poradenstvo-dualne-vzdelavanie-dolezita-praca-rodinou-karierova-vychova/>

² Lepeňová, D: Kariérové poradenstvo v školstve na Slovensku

žiacov v štyroch oblastiach (zadefinovaných v NP ako prvky kariérového rozvoja: skúsenosť žiakov, informácie, vplyv a utváranie sebaobrazu žiaka.

Riadenie kariéry je súbor kompetencií, ktoré umožňujú riadiť svoju kariérovú dráhu, pružne reagovať na potreby trhu práce a na aktuálne požiadavky na pracovnú silu. Znamená aj vedieť využívať služby zamestnanosti a poradenské služby na neustály rozvoj svojich kompetencií so zámerom zvyšovania trhovej hodnoty svojej pracovnej sily. Riadenie kariéry je celoživotný proces. Žiaci na základnej škole majú získať zručnosti riadenia svojej budúcej kariéry.

Kariérová dráha je smerovanie, napredovanie a aj zmeny v kariére počas celého života.

Kariérové vzdelávanie a výchova je praktická a dlhodobá príprava na svet práce, ktorá dlhodobo zahŕňa rozvoj sociálnych a iných kompetencií. Bezprostredne je prípravou na vykonanie praktických krokov (rozhodovanie, vyhľadávanie informácií a príležitostí na trhu práce, praktické kroky na získanie práce – príprava motivačných listov, príprava životopisu a príprava na vstupné pohovory do zamestnania).

Profesijná / kariérová orientácia žiaka je sprevádzanie žiaka profesiami alebo možnou kariérou, znamená aj odstraňovanie stereotypov voči rôznym povolaniam.

Profesijná karta žiaka - v portáli www.Profsme.sk je spracovaný postup na sledovanie záujmu, nadania a zvládnutia kompetencií žiakom v požadovaných povolaniach.

Profesijné portfólio - v portáli www.Profsme.sk je spracovaný postup na celkové posúdenie požadovaných kompetencií, vývoj záujmu a nadania žiaka, ktoré dostáva žiak na konci školskej dochádzky na využitie svojich silných stránok a na rozvoj v ďalších kompetenciách. Profesijnú kartu dostáva aj odborná škola ako základnú informáciu o žiakovi, ktorá môže pomôcť smerovať ďalší rozvoj kariéry žiaka na odbornej škole.

Zručnosti života – ide o kompetencie, ktoré sú požadované vo svete práce – sociálne a manuálne, ktoré boli zadefinované zamestnávateľmi ako nevyhnutná súčasť dosiahnutia úspechu v práci.

3.2. Použité skratky

PZ – pedagogický zamestnanec

OPZ – odborný pedagogický zamestnanec

SDV – systém duálneho vzdelávania

SOŠ – stredná odborná škola

CPPPaP – Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

UPSVaR SR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

OVP – odborné vzdelávanie a príprava

CO – centrá orientácie (poradenské centrá v rámci Národného projektu: „Duálne vzdelávanie a zvýšenie kvality a atraktivity OVP“)

NP – národný projekt

3.2. Teória D. Supera³ - vývinové a kariérové

štádiá žiaka

Zo širších teoretických východísk podpory kariérového rozvoja žiaka sa čiastočne možno oprieť o teóriu Superovej vývinovej teórie kariéry, ktorá definuje vývinové kariérové štádiá v celom živote človeka. Pre žiakov ZŠ je táto teória spolu s psychologickými vývinovými štádiami dôležitá pre veku primeranosť vyučovaných obsahov, rozvoja sociálnych kompetencií a utvárania sebaobrazu.

	Psychosociálny a kognitívny vývin	Kariérový vývin
<i>Mladší školský vek 6-7, 8-9 r.</i>	- Kontrola svojich detských prejavov po nástupe do školy; - Poznávanie názornosťou a konkrétnosťou; - Žiak nedokáže sám zhodnotiť svoje schopnosti a výkon, len s pomocou zvonka; - Obdobie úsilia a snaha dosiahnuť výkon; - Žiak dokáže klasifikovať predmety podľa jedného kritéria; - Významnú rolu zohráva učiteľ; - Významnú rolu má aj rodina.	- Idealistické a fantazijné predstavy o svete práce; - Idealistická a neracionálna atraktivita povolání.
<i>Stredný školský vek 10 -12 r.</i>	- Menej významná rola učiteľa a rodiny; - Menší záujem o školu; - Žiak zvláda formálne logické operácie; - Myšlienky dokáže kombinovať a integrovať; - Emočná nevyrovnanosť, silné prežívanie sveta, kritickosť; - Uzatváranie sa do seba, citlivosť; - Významná rola rovesníkov, vytváranie dyád alebo triád.	- Fantazijný pohľad na povolania a svet práce sa zreálňuje; - Realita sveta práce je prisilná; neistota zvládnutia sveta práce; - Nedôvera, alebo oslabená dôvera vo svoje schopnosti vo svete práce, pochybnosti, či zvládne zložitost' vonkajšieho sveta práce.
<i>Vyšší školský Vek 13 – 14 r.</i>	- Postupné vyrovnávanie sa s rastom a zmenami svojho tela; - Nadobúdanie realistickejšieho a vyrovnanejšieho pohľadu na svet; - Vyrovnávanie sa so svojím sociálnym prostredím; - Vyzretejšia nezávislosť od rodiny; - Primeranejšie sebahodnotenie a sebaobraz.	- Proces rozhodovania o svojom povolaní; - Zreálňovanie sebahodnotenia, svojich schopností a požiadaviek na povolanie a ďalšie smerovanie v kariére.

³ www.pacareerstandards.com/documents/.../career-theory-snapshot.doc

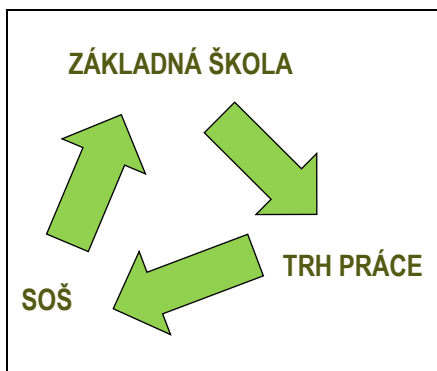
4. Všeobecné prístupy k smerovaniu žiakov SOŠ s duálnym systémom vzdelávania

Z prieskumu a výstupov národného projektu „Podpora profesijnej orientácie žiakov základnej školy na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami“ vyplýva, že pre efektivitu profesijnej orientácie žiakov s ich následným uplatnením v praxi a v budúcom živote, sú dôležité tri základne faktory, ktoré:

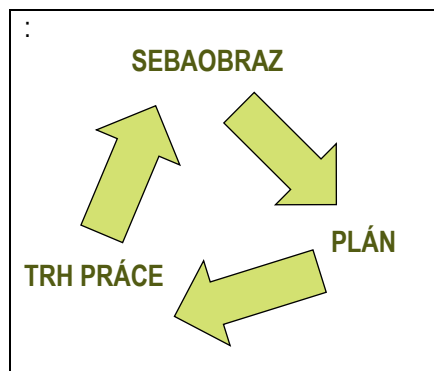
- 1) prepájajú školu so svetom povolaní a trhom práce, u žiaka utváranie sebaobrazu, plánovanie kariéry v súlade s potrebami trhu práce
- 2) upravujú metodiku učebného obsahu,
- 3) individualizujú prístup k žiakom.

1. **Škola:** úlohou školy je na regionálnej úrovni prepájať žiakov základnej školy so zamestnávateľmi a strednými školami, strednými odbornými školami a s informačnými a poradenskými službami na trhu práce. **Žiak:** úlohou školy voči žiakovi z hľadiska jeho prípravy na život je podporovať utváranie jeho reálneho sebaobrazu, rozvíjať zručností života a sveta práce s premietnutím na vytváranie realistického individuálneho kariérového plánu zosúladeného s jeho identifikovaným záujmom a nadaním, ale aj s trendom a potrebami na trhu práce a požiadavkami na pracovnú silu.

Úloha školy voči spoločnosti:

Úloha školy voči žiakovi:

Prepojenie základných škôl s trhom práce a strednými odbornými školami s duálnym systémom vzdelávania vytvára vysokú pravdepodobnosť budúcej zamestnanosti žiakov.

U žiaka je potrebné utvárať sebaobraz o jeho schopnostiach a skutočných záujmoch, rozvíjať jeho kompetencie uplatniteľné na trhu práce a pomáhať mu vytvárať kariérový plán, tak, aby ho dokázal upravovať a meniť ho s pribúdajúcimi novými skúsenosťami a poznatkami či meniacimi sa záujmami. Kariérový plán žiaka by mal byť vytvorený realisticky a žiak by mal vedieť ako ho uplatniť v praxi – pri rozhodovaní o povolaní a realizovaní svojho plánu v skutočnom svete práce.

4.1. Vyučovanie školských predmetov prepojené so skúsenosťou žiaka vo svete povolání.

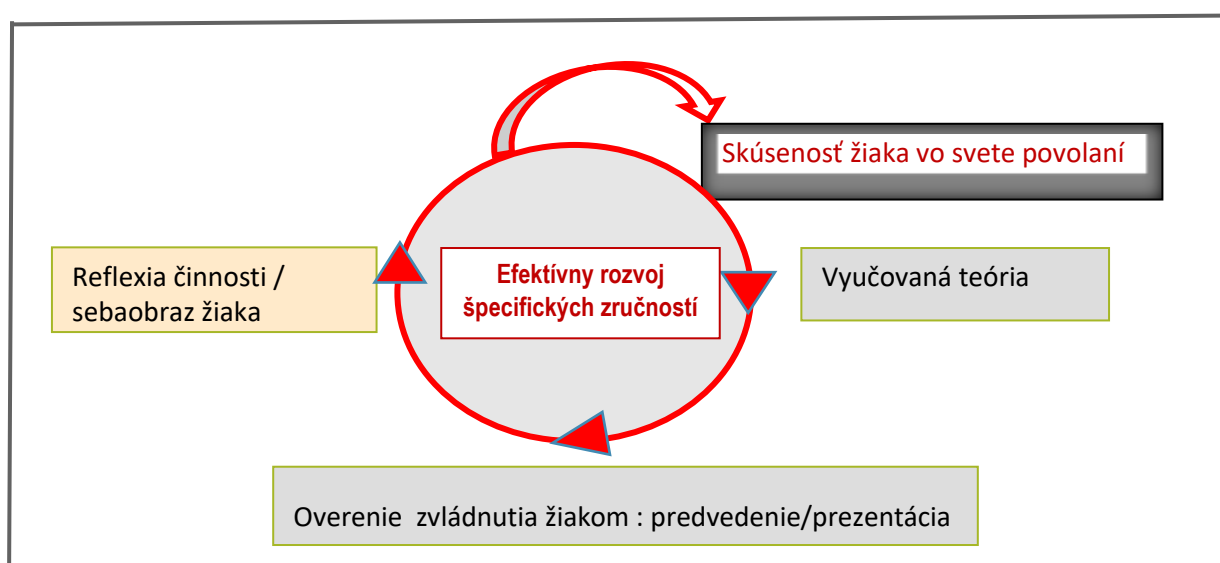
Metodikou vyučovania predmetov alebo prierezových tém je potrebné orientovať viac:

- a) na žiaka,
- b) na praktický svet povolání.

Učitelia všetkých predmetov by mali čo najviac vyhľadávať príležitosti prepojenia učiva so svetom povolání a pracovať v cykle: *teória*, overenie preberaného učiva žiakom (s využitím kooperatívneho vyučovania, s podnietením spätnej väzby na výkon), *predvedenie/prezentácia* zvládnutia učiva a *reflexia* o činnosti a ako si žiak počínal (utváranie sebaobrazu, záujmu a nadania). Celý cyklus by mal byť čo najviac prepojený s okolitým svetom a svetom práce – kde a ako sa daná téma alebo preberaná oblasť využíva v okolitom svete.

Vstupné informácie (teóriu) možno metodicky spracovať rôznou intenzitou získavanej učebnej skúsenosti:

1. Byť pri tom – získanie bezprostrednej skúsenosti
2. Dotýkať sa skutočných vecí z okolitého sveta / sveta práce
3. Dotýkať sa zástupných predmetov (modely, makety)
4. Sprostredkovať poznatky, napr. pomocou audiovizuálnych médií
5. Teoreticky spracovať pomocou napr. symbolov v matematike, schém a plánov a pod.

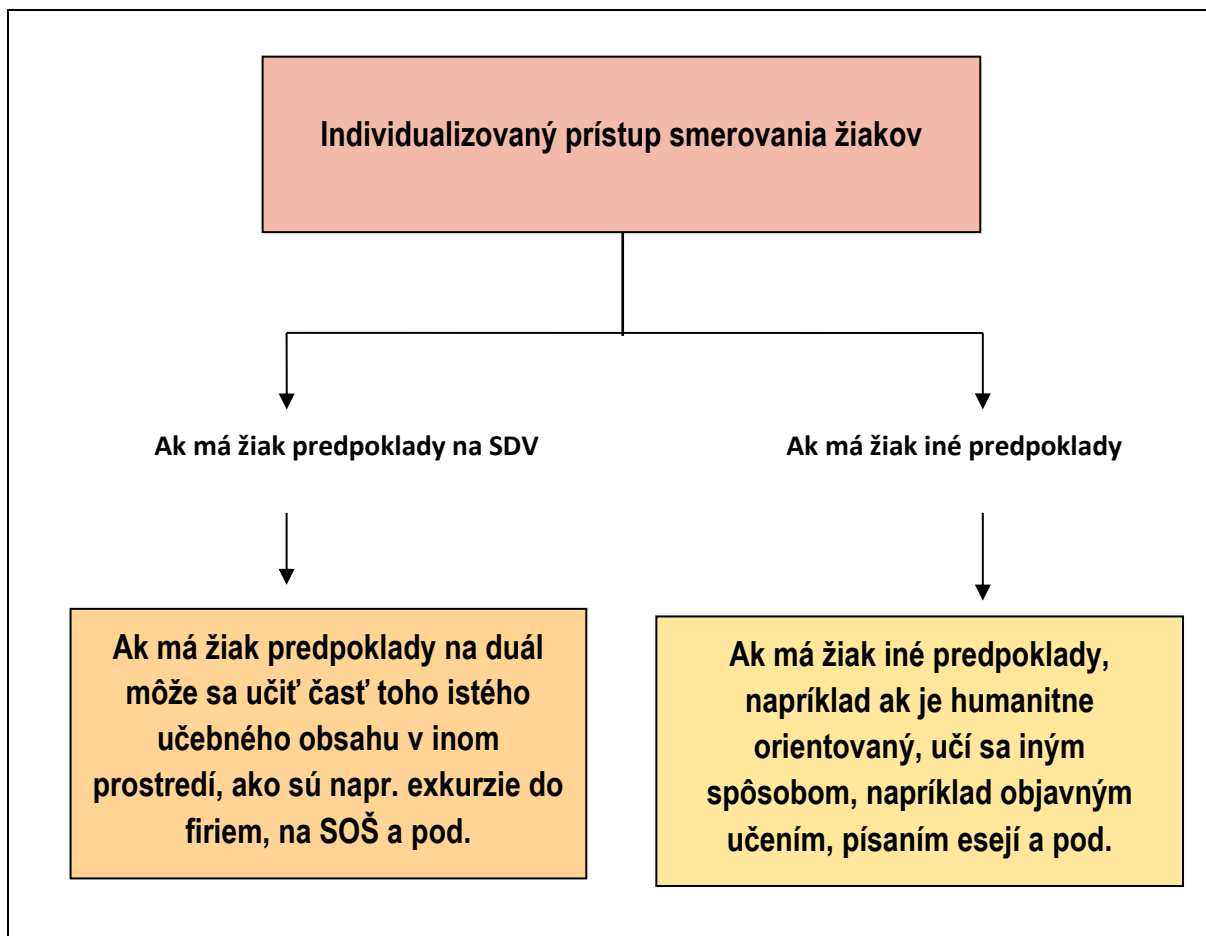

Ak škola nepripravuje žiakov pre život, zbytočne sa namáhajú učitelia aj žiaci.

S. Kovaliková

4.2. Vyučovanie individualizovaným

prístupom k žiakom

Individualizovaný prístup znamená, že to isté učivo sa žiaci môžu učiť rôznymi spôsobmi. Nadanie a smerovanie žiaka učiteľia (a aj sami žiaci) sledujú a ak identifikujú žiakov, ktorí majú rôzne predpoklady pre svoje ďalšie vzdelávanie alebo smerovanie na povolania (svoj kariérový rozvoj), venujú sa rôznymi formami rôznym žiakom. Nejde pritom len o jednotlivého žiaka, ale môže ísť o celé skupiny žiakov. Pri individualizovanom prístupe učiteľ, alebo viacerí učiteľia využívajú mnohé metódy a formy vyučovania, pričom môžu spájať záujmové skupiny žiakov z viacerých tried a naučiť žiakov učivo mimo školy; iní žiaci môžu zostať v škole a učiť sa to isté učivo v školskej triede – napríklad rozvíjaním humanitného aspektu učebného obsahu (eseje, prezentácie, nácvik zručností), pričom žiaci mimo školy môžu rozvíjať iné aspekty daného učiva (realizácia činnosti a získavanie vedomostí a skúseností vo svete práce).

Ide o napodobenie sveta práce, kde sa každý zamestnanec, alebo skupiny zamestnancov venujú inému druhu pracovných činností. Od učiteľov to vyžaduje flexibilitu, dobré organizačné schopnosti a prípravu. Nemusí však ísť o stále vyučovanie týmto spôsobom, skôr o jednotlivé akcie počas školského roka. Platí však, že je dôležité si naplánovať jednotlivé činnosti už na začiatku školského roka a súčasne je potrebné, aby učiteľia boli podporení príkladmi metodík.

5. Prvky smerovania žiakov na SOŠ s duálnym systémom vzdelávania

Prvky sú kľúčové aktivity na podnecovanie základnej školy, žiakov, rodičov, SOŠ, zamestnávateľov a sociálno-poradenské organizácie pri sprevádzaní žiakov na povolania a svet práce, špecificky na systém duálneho vzdelávania a odbornej prípravy, v súlade s potrebami trhu práce.

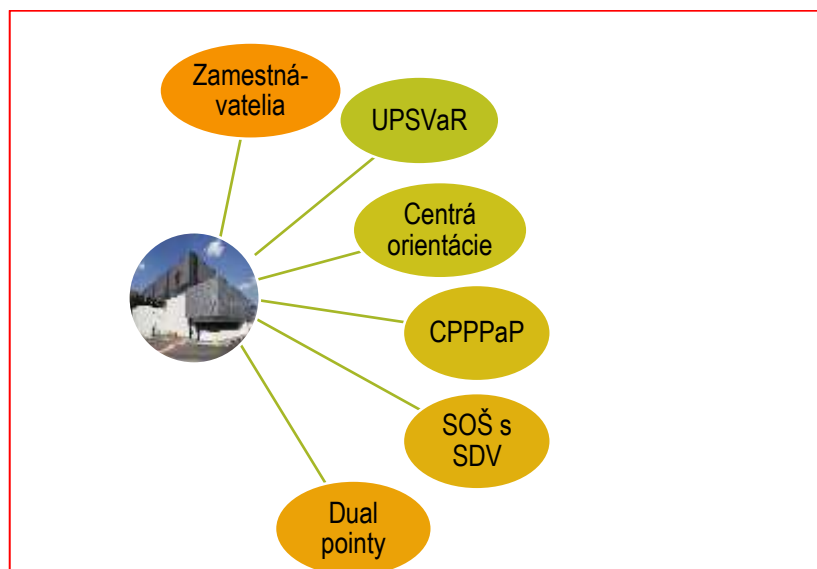
Prvky smerované dovnútra školy:

PZ a OPZ

Prvky, ktoré škola realizuje smerom k vonkajšiemu svetu:

EXTERNÉ
ORGANIZÁCIE

7. Výkonové štandardy vzdelávacej oblasti svet práce a ich prehĺbenie a rozšírenie

7.1. Súčasný stav

Štandardy pre vzdelávaciu oblasť svet práce, predmet technika sú v súčasnosti zadefinované Štátnym pedagogickým ústavom v štátnom vzdelávacom programe a v inovovanom štátnom vzdelávacom programe:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. Ročníka základnej školy vie / dokáže: - orientovať sa v pracovných činnostiach vybraných profesií	Trh práce – povolania ľudí, druhy pracovísk, pracovných prostriedkov, pracovných objektov, charakter a druhy pracovných činností, kvalifikačné, zdravotné a osobnostné požiadavky, rovnosť príležitostí na trhu práce. Možnosti vzdelávania – náplň učebných a študijných odborov, prijímacie skúšky, informácie a poradenské služby. Zamestnanie – pracovné príležitosti v obci, regióne, spôsoby hľadania zamestnania, písanie životopisu, motivačného listu, pohovor u zamestnávateľa, problémy nezamestnanosti, úrady práce, práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže: - Posúdiť svoje možnosti pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania a profesijnej prípravy, - Využiť profesijné informácie a poradenské služby pre výber vhodného vzdelania; - Navrhnuť plán a časový rozvrh a časový rozvrh pre dosiahnutie kariérových cieľov, vrátane požiadaviek na vzdelanie a odbornú prípravu, náklady a možné zadĺženie; - Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá); - Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než je mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálny podpora); - Použiť internetovú kalkulačku na výpočet čistej mzdy.	Voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebazpoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobnostné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyv na voľbu profesijnej orientácie, informačná základňa pre voľbu povolania, práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže: - Preukázať v modelových situáciách schopnosť prezentovať sa pri vstupe na trh práce; - Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní - Stanoviť si kariérne ciele	Voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebazpoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobnostné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyv na voľbu profesijnej orientácie, informačná základňa pre voľbu povolania, práca s profesionálnymi informáciami a využívanie poradenských služieb. Podnikanie – druhy a štruktúra organizácií, najčastejšie formy podnikania, malé a stredné podnikanie.

7.2. Navrhované výkonové štandardy profesijnej orientácie:

Navrhované štandardy sú len ukážkou, v prílohe č. 1 sú uvedené ďalšie štandardy, z ktorých možno vytvoriť výkonové štandardy a kompetenčné modely profesijnej orientácie pre jednotlivé ročníky.

Nižšie stredné vzdelávanie ZŠ		
	Nižšie ročníky	Vyššie ročníky
Sebaobraz	Žiak dokáže: • Realisticky zhodnotiť svoje výsledky; vlastnosti, postoje a schopnosti; • Využiť sebahodnotenie na zvýšenie sebadôvery a pozitívny sebaobraz; • Využiť sebahodnotenie na stanovenie školských cieľov a cieľov ďalšieho vzdelávania; • Stanoviť si a formulovať krátkodobé a dlhodobé ciele, revidovať ich, robiť si reflexiu a plánovať; • Pracovať s predsudkami v povolaniach a v práci.	Žiak dokáže: • Sledovať svoje výsledky na základe mnohých skúseností učenia a vytvoriť si celkový obraz o svojich vlastnostiach, postojoch, schopnostiach a o svojich aspiráciách na povolania; • Integrovať svoj osobný rozvoj a zmenu do plánovania vzdelávania; • Formulovať strednodobé a dlhodobé ciele a ciele ďalšieho vzdelávania - kariérový plán; • Posúdiť problémy a zdroje predsudkov a demonštrovať svoje postoje alebo hodnoty, ktoré odstraňujú predsudky.
Informácie o povolaniach a o vzdelávaní	Žiak dokáže: • Identifikovať a využívať rôzne zdroje o povolaniach; • Byť iniciatívny a vyhľadávať sprevádzanie alebo podporu v škole alebo doma; • Byť si vedomý príležitostí a obmedzení pri výbere ďalšieho vzdelávania a prípravy;	Žiak dokáže: • Stanoviť a definovať rozdiely v pojmoch povolanie, kariéra, práca, zamestnanie a pracovná pozícia; • Rozlišovať trendy zamestnatel'nosti v nadväznosti na typ ďalšieho vzdelávania;

- Prepájať informácie a využívať zručnosti skúmania na výber, analýzu a zhodnotenie rôznych možností ďalšieho vzdelávania a prípravy.

- Identifikovať, vybrať si a využiť možnosti výberu povolania s kritickým nadhľadom;
- Definovať systémy ďalšieho vzdelávania a ponúkaných možností vzdelávania a kvalifikácií poskytovaných rôznymi typmi ďalšieho vzdelávania a prípravy;
- Praktické skúsenosti z povolani a praktického učenia u zamestnávateľov dať do súvisu so vzdelávaním, prípravou a možnosťami povolani;
- Kriticky zhodnotiť súvis rozličných príležitostí so svojimi kariérovými cieľmi.

Kariérové plánovanie a riadenie kariéry

- Proces rozhodovania a schopnosť pracovať podľa plánu a zvládnutie zmien prechodu na inú školu v učení a v práci

Žiak dokáže:

- Stanoviť si predbežný plán učenia vo svojom ročníku s prepojením alebo bez prepojenia s osobným alebo kariérovým smerovaním žiaka;
- Byť si vedomý a priorizovať dopady externých vplyvov (rodičov, spolužiakov a pod.) pri rozhodovaní a stanovovaní cieľov;
- Aplikovať techniky rozhodovania
- Vhodne využívať rôzne zdroje informácií, možností sprevádzania a poradenstva;
- Prezentovať svoj kariérový plán.

Žiak dokáže:

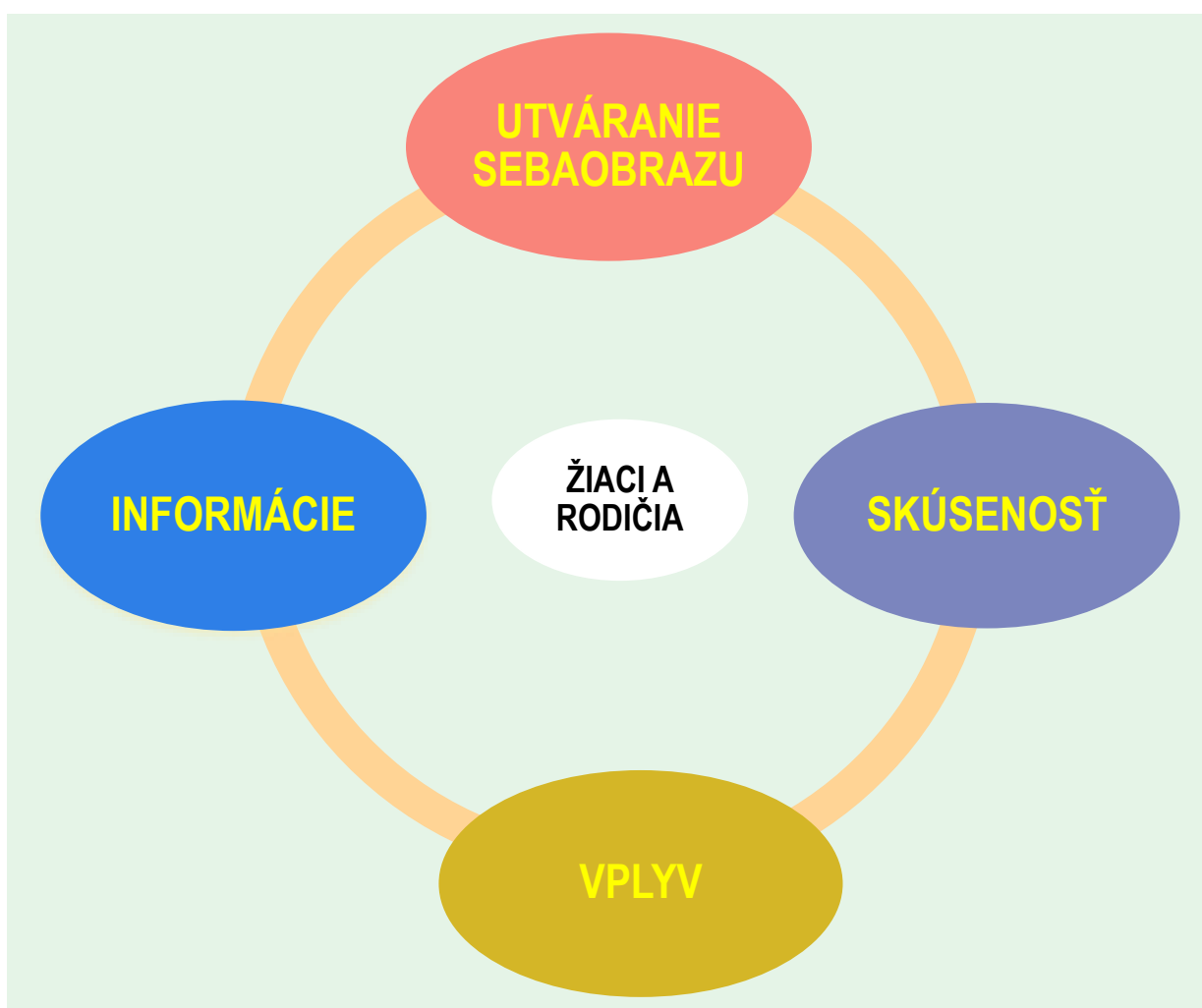
- Stanoviť si učebné alebo kariérové ciele;
- Stanoviť si predbežné preferencie povolania a súvisiace smerovanie vzdelávania a prípravy;
- Zhodnotiť dopady externých vplyvov, rodina, sociálne prostredie, očakávania zamestnávateľov) a tieto vplyvy s osobnými aspiráciami;
- Zvoliť vhodnú techniku rozhodovania a aplikovať ju;
- Kriticky porovnávať vzdelávanie, prípravu a možnosti povolania;
- Využívať svoju zručnosť a postoje na prezentáciu svojich osobných vlastností, schopností zamestnatel'nosti a cieľov ďalšieho vzdelávania;
- Rozvíjať a zdokonaľovať zručnosti požadované zamestnávateľmi a pripraviť ich na prechod na ďalšie vzdelávanie;
- Zvážiť a integrovať meniace sa podmienky trhu práce so svojím kariérovým plánom.

8. Implementačný rámec prvkov smerovania žiakov na povolania a špecificky na SDV

V základných školách, pri príprave žiakov na život a svet práce, je potrebné zamerať sa konkrétnejšie a intenzívnejšie na podporu kariérového rozvoja žiakov. 4 prvky smerovania žiakov na odborné vzdelávanie a ich implementácia sa zrealizuje na 28 vybraných základných školách v ôsmich krajoch. Účinnosť implementácie sa posúdi pomocou vstupného a záverečného dotazníka s prieskumom reálneho dopadu na profesionalizáciu podpory kariérového rozvoja žiakov na základných školách.

8.1. Prvky smerovania žiakov na povolania

Ide o štyri kľúčové prvky, na ktoré je nevyhnutné zamerať pozornosť v prostredí základnej školy aj školskej triedy, aby sa zvýšila účinnosť profesijného rozvoja žiakov z hľadiska ich budúcej zamestnateľnosti.

Prvok utvárania sebaobrazu žiaka

Tento prvok je v jednotlivých činnostiach a vo vyučovaní v prostredí základnej školy najmenej zastúpený a pre správne rozhodnutie žiaka jeden z najdôležitejších. Sebahodnotenie a z neho plynúci sebaobraz o svojich záujmoch, nadaní a schopnostiach žiak získava dlhodobo. Je dôležité, aby sebahodnotenie žiaka, jeho záujmu a nadania, sledovali priebežne aj rodičia.

Prečo je dôležitý
• ak žiaci nie sú vedení k sebahodnoteniu, nevyhraňuje sa ich záujem ani nadanie,   • neujasnený záujem žiaka vedie k nejasným rozhodnutiam o povolani alebo o ďalšom rozvoji,   • žiaci neskoro zistia, že pre zvolené povolanie alebo ďalšie vzdelanie nie sú motivovaní a rýchlo môžu strácať záujem,   • žiaci môžu mať skreslený pohľad na svoje schopnosti a nadanie.

Čo je potrebné urobiť v prostredí školskej triedy:

1) klásť dôraz na metodiku spracovania aktivít / reflexiu z hľadiska získanej skúsenosti - ako si žiak v činnosti počínal, čo sa mu darilo, čo ho na aktivite zaujalo a pod., je potrebné vytvoriť jednoduchú metodiku pre učiteľov 2) rozvojovú spätnú väzbu má vedieť používať učiteľ a princípy používania naučiť deti, aby sa mohli vzájomne podnecovať a posilňovať či rozvíjať svoje záujmy a nadanie; 3) vytvárať podmienky na sebahodnotenie má učiteľ realizovať pri členení aktivít do skupinovej práce alebo riadiť celotriednu diskusiu rozvojovým spôsobom; 4) pomocou portálu www.Profsme.sk a iných zdrojov testovať priebežne záujem detí; 5) vytvárať elektronické / portfólio žiaka v databáze www.Profsme.sk

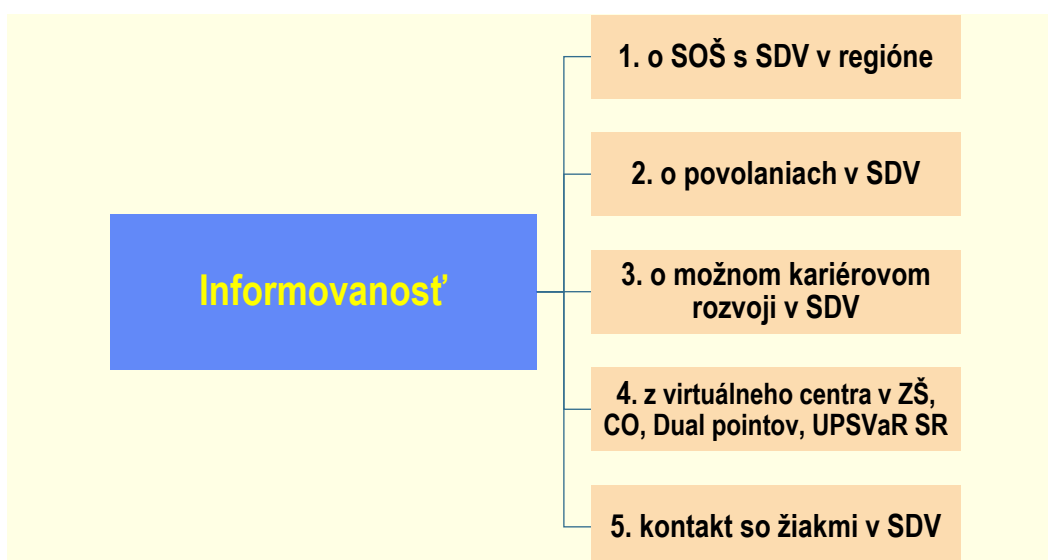
Prvok informovanosť

Doterajšie skúsenosti poukazujú na to, že informovanosť o duálnom systéme vzdelávania je často neúplná a skreslená predstavou podnikových odborných škôl z minulosti. Tento pohľad už nezodpovedá realite súčasného stavu. Ak je žiakom prezentovaná len niektorá z výhod tohto systému, napríklad štipendium, priťahuje to žiakov zo slabšieho sociálneho prostredia bez rozvinutých zručností a schopností, ktoré požadujú zamestnávateľia. Prvok informovanosť je o dostupných informáciách, ktoré žiak a rodičia môžu získať a vyhľadať si ich – o systéme duálneho vzdelávania, jeho požiadavkách a možnostiach kariérového rozvoja pre žiaka.

Prečo je dôležitý
- ak žiaci a rodičia nie sú správne informovaní, vytvárajú si rôzne predsudky;   - ak žiaci a rodičia vnímajú systém duálneho vzdelávania ako statickú voľbu povolania a nie začiatok kariérovej dráhy žiaka, vytvárajú si skreslený obraz o možnej budúcnosti žiaka;   - nedostatočné informácie vedú k nevhodným rozhodnutiam žiakov, ktorí majú predpoklad aj záujem o SDV, no nemajú dostatočné informácie a prehľad;   - nedostatočné informácie o uplatniteľnosti na trhu práce môžu viesť k zvyšovaniu nezamestnanosti a zhoršovať zamestnateľnosť mladých ľudí.

Čo je potrebné urobiť v prostredí školskej triedy:

1) sprostredkovať informácie o SDV - zamestnávateľoch a SOŠ s SDV v regióne; 2) sprostredkovať informácie o povolaniach v SDV v regióne; 3) sprostredkovať informácie o možnom kariérovom rozvoji v SDV; 4) vytvoriť virtuálne centrum na webových stránkach školy, zorganizovať návštevu žiakov duál pointov, CO a poradenských centier; 5) sprostredkovať stretávanie so žiakmi v SDV.

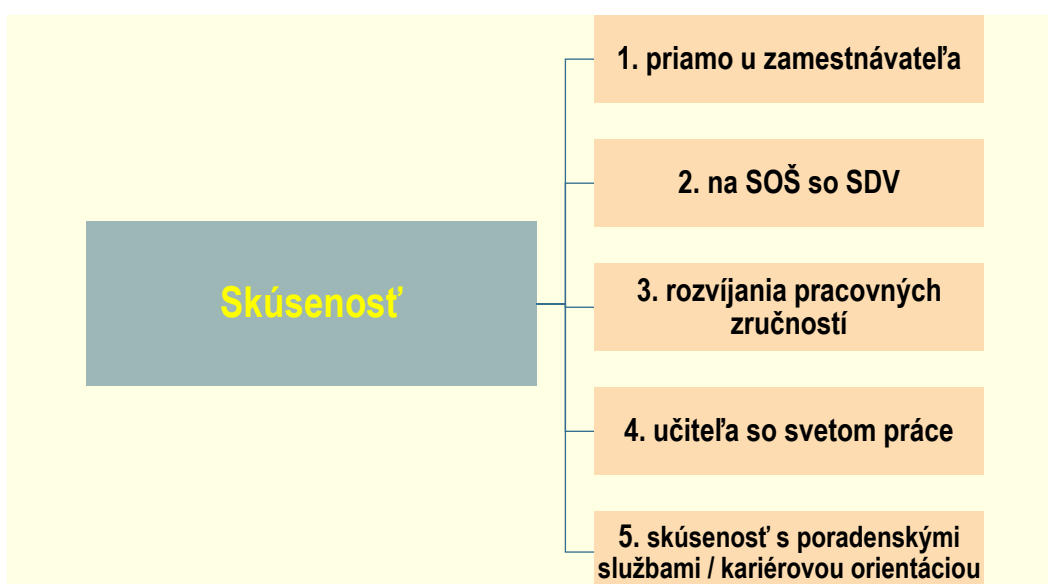
Prvok skúsenosť

Ide o vytváranie čo najviac príležitostí pre žiakov učiť sa a získavať skúsenosti zo života, sveta práce, zo systému duálneho vzdelávania, z poradenských služieb a podobne. Tento prvok je dôležitý na formovanie reálnych predstáv o svojej budúcej kariére; aká je skutočnosť vo svete práce a na pracovnom trhu a ako to všetko zladiť so schopnosťami, záujmom a nadaním žiaka.

Prečo je dôležitý
• ak žiaci a rodičia nemajú priamu skúsenosť, môžu si vytvárať nerealistické názory o svete práce;   • ak žiaci a rodičia nemajú reálne skúsenosti, nevedia čo môžu v budúcnosti očakávať;   • žiaci bez predchádzajúcej skúsenosti môžu zistiť, že ich voľba povolania bola nevhodná a strácajú záujem o zvolené povolanie;   • vlastná skúsenosť žiakov a rodičov presvedčí najviac.

Čo je potrebné urobiť v prostredí školskej triedy:

1) priamo u zamestnávateľov odučiť predpísané učivo – ako sa to, čo sa žiaci učia uplatňuje a využíva v praxi; 2) na SOŠ s SDV umožniť žiakom, aby si v praxi vyskúšali určité učivo alebo sa učili zručnosti od žiakov v SDV; 3) rozvíjať pracovné zručnosti a cielene niečo vytvárať, nielen opracovávať; 4) sprostredkovať učiteľom napr. v CO stretnutia so zamestnávateľmi na plánovanie predpísaného učiva na jeho odučenie v praktickom svete povolání – plánované exkurzie s učením a skúsenosťou žiakov; 6) návšteva žiakov Dual pointov, Centier orientácie, poradenských centier, aktívna skúsenosť individuálna alebo skupinová s poradenskými službami ako prvotná skúsenosť, ktorú budú žiaci využívať vo svojom aktívnom pracovnom živote.

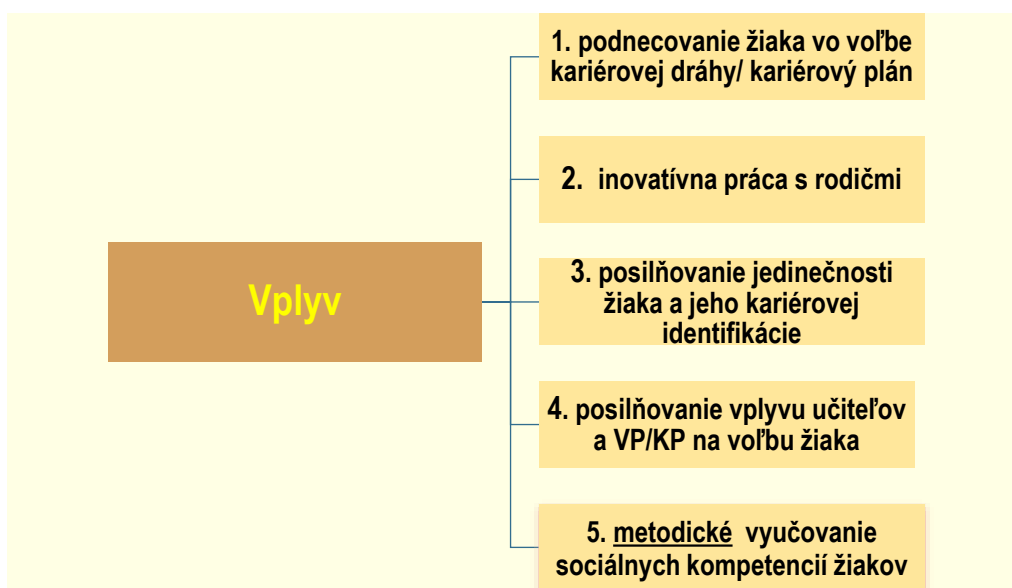
Prvok vplyv

Ide o čo najväčšie posilnenie žiaka a rodičov, aby sa žiaci mohli rozhodovať na základe získaných informácií, skúseností a sebahodnotenia svojho nadania a záujmov. Ide aj o získanie osobných kompetencií potrebných pre svet práce a pre život žiaka.

Prečo je dôležitý
• ak sa žiaci rozhodujú pre povolania náhodne, prípadne ak o nich rozhoduje alebo vplyva na ich rozhodnutia niekto iný, nemusí to vystihnúť skutočné záujmy a predpoklady, ktoré má žiak;   • ak žiaci a rodičia nemajú dostatok informácií a skúseností, podliehajú vplyvu vyberať si tzv. „atraktívne“ povolania, v ktorých sa žiaci neskôr nemôžu alebo len ťažko uplatňujú vo svete práce;   • drastická zmena v kariérovej dráhe, napr. z právnika na kuchára je mrhanie prostriedkov a energie žiaka, ktorý podľahol vplyvu o tzv. „atraktívnych“ povolaniach;   • ak žiaci nemajú rozvinuté sociálne kompetencie, majú slabšie uplatnenie vo svete práce a v živote.

Čo je potrebné urobiť v prostredí školskej triedy:

1) podnecovať žiaka vo voľbe kariérovej dráhy; 2) pracovať systematicky s rodičmi hlavne prostredníctvom triednych učiteľov; 3) posilňovať jedinečnosť žiaka a odstraňovať predsudky voči povolaniam; 4) posilňovať vplyv učiteľov a VP/KP na voľbu žiaka; 5) metodicky vyučovať sociálne kompetencie žiaka.

8.2. Konkrétne implementačné kroky v jednotlivých ročníkoch

Ročník	Intervencia / prvky	Podpora učiteľov, VP/KP
1. – 4.ročník	Sebaobraz – motivačno- rozvojová SV, ktorú dáva žiakovi učiteľ, nácvik skupinovej práce, zručností života Informovanosť – svet povolaní, kto čo robí, posilňovanie kladného postoja voči akejkoľvek práci a povolaniu, práca so stereotypmi.	<i>Nácvik /precvičenie motivačno-rozvojovej SV</i> <i>Metodika nácviku zručností života</i> <i>Metodické materiály</i>
5. ročník	Sebaobraz – práca so sebaobrazom, spracovanie aktivít, reflexia záujmov, schopností a zručností; vyučovanie kompetencií Informovanosť – vyhľadávanie informácií, svet povolaní; Skúsenosť – „Nové formy...a ich spracovanie / reflexia. Vplyv – zvyšovanie sebareflexie o svojej samostatnosti a nezávislého rozhodovania sa, nácvik zručností života.	<i>Nácvik /precvičenie motivačno-rozvojovej SV, metódy nácviku poskytovania SV žiakov navzájom</i> <i>Web portály a stránky</i> <i>Metodika „Nové formy....“ metodika spracovania / reflexie jednotlivých tém a činností</i> <i>Výkonové štandardy</i> <i>Elektronické / portfólio www.Profsme.sk</i>
6. ročník	Informovanosť – vyhľadávanie informácií o jednotlivých povolaniach, reálnych spoločnostiach, firmách, SOŠ s SDV Skúsenosť – sprostredkovanie učenia zo sveta práce Vplyv – posilňovanie žiakov v reálnom prostredí, nácvik sociálnych zručností <i>Identifikácia žiakov so záujmom a schopnosťami pre SDV</i>	<i>Web portály a stránky, porovnávanie a hodnotenie firiem.</i> <i>CO – sprostredkovanie návštev a učenia zo skúseností</i> <i>Workshopy UPSVaRu oboznámenie s portálom www.istp.sk</i> <i>Nácvik sociálnych a manuálnych zručností žiakov</i> <i>www.Profsme.sk, motivačné rozhovory, portfólio</i>

7. ročník	<i>Práca s identifikovanými žiakmi:</i> Informovanosť - o SOŠ s SDV s povolaniami, podmienkach a zamestnateľnosti na trhu práce, širšia orientácia vo svete práce Skúsenosť – vytváranie príležitostí zo sveta práce na učenie potrebných vedomostí a zručností Sebahodnotenie žiakov – na základe skúseností z praxe	www.Profsme.sk portfólio, motivačné rozhovory, testy záujmov Workshopy UPSVaRu, interaktívna práca s portálom www.istp.sk, Centrá orientácie Odučenie učiva vo svete práce CO sprostredkovanie stretnutí učiteľov so zamestnávateľmi na plánovanie učebnej skúsenosti
8. ročník	Skúsenosť - príležitosti na učenie a skúšanie reálnej činnosti – ako to v praxi vyzerá na SOŠ s SDV; Informovanosť – žiaci SOŠ s SDV – stretnutia s vybranými žiakmi pre SDV Vplyv – metodická práca s rodičmi, spoločné zadania pre rodičov a žiakov, využívanie skúseností rodičov vo svete práce – konkrétne oboznamovanie s prácou rodičov Sebaobraz	SOŠ – organizovanie akcií na učenie vo svete práce pre vybraných žiakov ZŠ, individualizované vyučovanie SOŠ – zorganizovanie žiakov, naplánovanie diskusie a facilitácie / moderovania diskusie so žiakmi. Triedni učitelia pre identifikovaných žiakov Upevnenie smerovej voľby v CO, poradenských centrách a pod.
9. ročník	Skúsenosť – krátka prax u zamestnávateľa, kde je to možné alebo na SOŠ	SOŠ, zamestnávateľia - inštruktori

Proces implementácie prvkov

AKTIVITA	TERMÍN
1. Výber 28 pilotných základných škôl / približne 3-5 v každom kraji.	október 17
2. Zistenie súčasného stavu / jednoduchý dotazník žiakom 5. – 9. ročníkov.	október/november 17
3. Stanovenie výkonových cieľov, vytvorenie metodiky (čo doplniť do predmetov), práca s portálom www.Profsme /portfólio žiaka pre triednych učiteľov, spôsob práce VP/KP	november 17
4. Školenia PZ a OPZ a iné následné rozvojové aktivity (práca s učiteľom v školskej triede).	december 17
5. Doladňovanie metodiky a postupov implementácie.	priebežne
5. Vyhodnotenie výsledkov / jednoduchý dotazník žiakom 5. – 9. Ročníkov	máj 2019
6. Definovanie koncepcie a implementácia do systému (odovzdanie školiacich a metodických materiálov MPC, ŠPÚ a i. školským organizáciám.	september 19

9. Bezprostredné priority, ktoré je potrebné realizovať

PRIORITA č. 1:

Identifikovať predpoklady a záujmy žiaka a rozvíjať jeho kompetencie uplatnenia sa na trhu práce

Faktory úspešnosti:

Zapojení učitelia všetkých predmetov; kľúčová rola triedneho učiteľa a výchovného/kariérového poradcu; kompetencie PZ na identifikáciu predpokladov a záujmu žiaka; práca s portálom www.Profsme.sk, definované výkonové štandardy pre každý ročník na získanie kompetencií uplatnenia sa na trhu práce;

1. V súlade s nástrojom www.Profsme.sk, každý žiak je 2 x do roka pozorovaný pri aktívnej činnosti;
2. Nástroj www.Profsme.sk sa realizuje podľa ročníkov; žiaci a rodičia na konci každého ročníka dostávajú profesijnú kartu žiaka, po 9. ročníku portfólio žiaka;
3. Každý žiak má vypracovaný kariérový plán v súlade so záujmami, silnými stránkami a potrebami na trhu práce (od 5. ročníka)

PRIORITA č. 2:

Žiak dostane informácie / vie si vyhľadať informácie o tom, že v regióne existujú zamestnávateľia poskytujúci systém duálneho vzdelávania pri SOŠ v rámci povolání.

Faktory úspešnosti:

presná informovanosť PZ a OPZ o SDV a zamestnávateľoch; informácie na rozličných médiách; rozvinutá kompetencia žiakov ako pracovať s informáciami (analýzy, porovnávanie a i.);

1. Žiak vie, čo je systém duálneho vzdelávania.

PRIORITA č. 3:

PZ majú vzdelanie a prípravu na identifikáciu a rozvíjanie žiakov celej triedy v zadaných výkonových štandardoch pre každý ročník

Faktory úspešnosti:

definované výkonové a obsahové štandardy žiakov pre každý ročník; PZ majú prípravu na rozvíjanie kompetencií vyučovania a nácviku výkonových štandardov; zapojenie PZ všetkých predmetov;

1. PZ a OPZ absolvujú AKV vzdelávania.
2. PZ a OPZ realizujú aplikačný plán zo vzdelávania.

PRIORITA č. 4:

Žiak pozná na konci každého ročníka svoje predpoklady na uplatnenie sa na trhu práce

Faktory úspešnosti:

PZ majú rozvinuté kompetencie na podnecovanie vytvárania sebaobrazu žiakov a sebahodnotenie podnecujú pri reflexii aktivít v rámci všetkých predmetov; PZ majú rozvinuté kompetencie podnecovania reflexie malých skupín a celotriednej skupiny žiakov;

Žiak vie porovnať svoj kariérový plán s možnosťami uplatnenia

PRIORITA č. 5:

Od 5. ročníka rodič dostáva relevantné informácie o trhu práce a o predpokladoch dieťaťa na základe vypracovanej karty žiaka

Faktory úspešnosti:

Vzbudenie záujmu u rodičov; tvorivé formy prístupu k rodičom; využívanie príležitostí priameho kontaktu s rodičmi alebo sprostredkovane cez žiakov cez spoločné zadania (žiak s rodičom).

Na konci každého školského roku má žiak vypracovaný kariérový plán.
Na konci každého školského roka žiak dostane profesijnú kartu k nahliadnutiu aj pre rodičov.
Na konci školskej dochádzky žiak dostane profesionálne portfólio, ktoré spolu s vysvedčením dostane aj odborná škola, na ktorú bol žiak prijatý.

PRIORITA č. 6:

Každý žiak ZŠ má povinnosť navštíviť podporné inštitúcie pre rozhodovanie o prvej smerovej voľbe (CO, poradenské inštitúcie ...)

Faktory úspešnosti:

Žiak má rozvinuté sebahodnotenie; plánovitosť a cielené zameranie návštev.

Žiak navštívi individuálne 2 x podporné inštitúcie, v 7. a 8. ročníku 4 x počas školského roka.

PRIORITA č. 7:

Každá škola prepojí učivo alebo prierezové učivo s jeho využitím u regionálnych zamestnávateľov.

Faktory úspešnosti:

Pedagogické a odborné spracovanie učiva tak, aby boli žiaci zaujatí a motivovaní.

Každý učiteľ predmetu/viaceri učitelia predmetov 1x ročne zavolá/jú zamestnávateľov na prepojenie učiva s jeho reálnym využitím.

Pre skupiny žiakov 7. a 8. roč. identifikovaných na skupinu povolaní organizovať exkurziu priamo vo firme (ako firma funguje)

1x ročne škola (aj v spolupráci s firmami, SOŠ) zorganizuje pre rodičov a žiakov regionálny veľtrh práce so zamestnávateľmi s perspektívou uplatnenia sa a možného rozvoja kariéry...

*S atraktivitou (s jasne definovanými prvkami, aby to prilákalo rodičov), na ktorom budú kľúčové aktivity:
Prezentácie projektov profesií detí rodičom.*

Žiacke workshopy v triedach.

Interaktívna práca žiakov s rodičmi (ako pritiahnúť rodičov) a prezentácia SDV.

1 krát ročne do triedy prizvať žiakov dualistov do triedy (prezentácie dualistov)

Faktory úspešnosti:

Plánovitosť aktivít s cieľným zameraním získavania poznatkov a skúseností; spolupráca PZ;
koordinovanie jednotlivých aktivít; schopnosť PZ využívať príležitosti na učenie mimo školy.

Príloha 1

Ukážka výkonových štandardov kariérovej orientácie žiakov v troch úrovniach myslenia a reflexie v národnom rámci NCDAG USA

Národný rámec usmernenia kariérového vývinu žiakov (NCDAG) definuje tri hlavné oblasti:

1. **Osobný a sociálny rozvoj** (rozvoj sebapoznávania pozitívneho sebahodnotenia, rozvoj interpersonálnych vzťahov a rešpektovanie odlišností, integrovanie svojho rozvoja a napredovania do kariérového rozvoja, rovnováha osobných rolí v rodine a v obklopujúcom sociálnom prostredí, voľnočasových aktivít a aktivít učenia).
2. **Školská úspešnosť a podnecovanie celoživotného učenia** (dosahovanie školskej úspešnosti v súvislosti so svojimi osobnými a kariérovými plánmi, dlhodobo participovať na praktických skúsenostiach celoživotného učenia aby sa žiak vedel efektívne prispôbovať podmienkam rýchlo sa meniaceho sveta práce)
3. **Riadenie kariéry** (vytvoriť svoj plán a riadiť svoju kariéru, využívať rozhodovacie procesy, využívať presné, aktuálne a predsudkami neskreslené informácie o povolaniach a o svete práce, získavať kompetencie zamestnateľnosti a uplatnenia vo svete práce, integrovať do svojho kariérového plánu meniace sa trendy vo svete práce, spoločenské potreby a aktuálnu situáciu v národnom hospodárstve)

Indikátory /štandardy dosahovanie troch cieľov

Pod každým rámcovým cieľom sú uvedené indikátory /štandardy dosiahnutia daného cieľa v hierarchických úrovniach podľa Bloomovej taxonómie: poznatky, ich použitie a reflexia.

- V úrovni poznatkov si žiak pri získavaní informácií vytvára porozumenie, vie si vybaviť, rozlíšiť, opísať, identifikovať, pýtať sa a ujasniť, diskutovať, sumarizovať a prepájať získané informácie.
- V úrovni aplikácie získané informácie vzťahuje na situácie a na seba; vyhľadáva spôsoby na praktické využitie informácií, napr. predvedie, prezentuje, vykonáva aplikačné činnosti a rieši problémy pomocou získaných informácií.
- V úrovni reflexie žiak analyzuje, syntetizuje, posudzuje, hodnotí informácie v súlade so svojimi cieľmi, hodnotami a postojmi. Rozhoduje sa, či získané informácie usmernia jeho reakcie na meniace sa situácie a či podľa nich prispôbí svoje správanie.

	OBLASŤ OSOBNÉHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
Cieľ	Rozvíjanie sebapoznania a utváranie a udržiavanie pozitívneho sebaobrazu. Žiak vie, dokáže:
Poznatok	Identifikovať svoje záujmy, záľuby a neoblíbené činnosti.
Aplikácia	Uviesť príklady správania a rozhodnutí, ktoré svedčia o záujmoch, záľubách a neoblíbených činnostiach.
Reflexia	Posúdiť, ako sa jeho záujmy a záľuby odrážajú v kariérových cieľoch.
Poznatok	Identifikovať svoje schopnosti, silné stránky, zručnosti a nadanie.
Aplikácia	Demonštrovať, predviesť použitie svojich schopností, silných stránok a nadania.
Reflexia	Zhodnotiť vplyv silných stránok, zručností a nadania na svoj kariérový rozvoj.
Poznatok	Identifikovať svoje osobné kladné vlastnosti (napr. čestnosť, dôveryhodnosť, zodpovednosť, úprimnosť a oddanosť).
Aplikácia	Uviesť príklady, na ktorých demonštruje svoje kladné vlastnosti (napr. čestnosť, dôveryhodnosť, zodpovednosť, úprimnosť a oddanosť).
Reflexia	Vyhodnotiť vplyv svojich kladných vlastností (napr. čestnosť, dôveryhodnosť, zodpovednosť, úprimnosť a oddanosť) na svoj kariérový rozvoj.
Poznatok	Identifikovať svoje hodnoty a potreby v pracovnom živote (čo by v práci malo byť).
Aplikácia	Uviesť príklady správania a rozhodnutí, ktoré vyjadrujú jeho pracovné hodnoty a potreby.
Reflexia	Vyhodnotiť ako sa jeho pracovné hodnoty a potreby odrážajú v kariérových cieľoch.
Poznatok	Opísať aspekty/ jednotlivé časti sebahodnotenia.
Aplikácia	Uviesť príklady / demonštrovať ako sa kladné sebahodnotenie prejavuje v jeho správaní a postojoch.
Reflexia	Analyzovať kladné a záporné stránky jeho sebahodnotenia.
Poznatok	Identifikovať správanie a skúsenosti, ktoré pomáhajú vytvárať a udržiavať kladné sebahodnotenie.
Aplikácia	Ukázať, ako získal typy správania, ktoré zvyšujú alebo udržiavajú kladné sebahodnotenie a ako vyhľadáva skúsenosti, ktoré mu pomáhajú udržiavať kladné sebahodnotenie.
Reflexia	Zhodnotiť pôsobenie jeho správania a skúseností na vytváraní a udržiavaní kladného sebahodnotenia.
Poznatok	Určiť situácie, postoje a typy správania iných, ktoré majú vplyv na jeho sebahodnotenie..
Aplikácia	Uviesť príklady konkrétnych osobných situácií, postojov a správania iných, ktoré mali vplyv na jeho sebahodnotenie.
Reflexia	Zhodnotiť vplyv situácií, postojov a typov správania iných na jeho sebahodnotenie.
Poznatok	Vedieť, že jeho správanie, postoje a typy správania pôsobia na sebahodnotenie iných.
Aplikácia	Preukázať, ako prispôbil svoje správanie a postoje, aby kladne vplýval na sebahodnotenie iných.
Reflexia	Analyzovať aký vplyv by mohlo mať jeho správanie a postoje na sebahodnotenie iných. h
Poznatok	Vedieť, že jeho sebaobraz vplýva na školskú úspešnosť (výkon) a úspech v práci.
Aplikácia	Ukázať, ako môžu niektoré zložky sebahodnotenia kladne alebo záporne vplývať na školskú úspešnosť (výkon) a úspech v práci.
Reflexia	Posúdiť ako jeho sebahodnotenie vplýva na učenie (výkon) a na úspech v práci.
Poznatok	Uvedomiť si, že školská úspešnosť (výkon) a úspech v práci vplýva na jeho sebahodnotenie.
Aplikácia	Uviesť vlastné príklady ako školská úspešnosť (výkon) a úspech v práci ovplyvnila jeho sebahodnotenie.
Reflexia	Vyhodnotiť ako jeho školská úspešnosť (výkon) a úspech v práci vplývajú na jeho sebahodnotenie.

	Rozvíjanie interpersonálnych zručností s rešpektovaním odlišností <i>Žiak vie, dokáže:</i>
Poznatok	Pomenovať efektívne komunikačné zručnosti.
Aplikácia	Používať efektívne komunikačné zručnosti.
Reflexia	Zhodnotiť ako efektívne využíva komunikačné zručnosti.
Poznatok	Vysvetliť prečo je vhodné správať sa voči ostatným čestne, spravodlivo, pomáhať im a rešpektovať ich.
Aplikácia	Uviesť príklady, že sa voči iným správa čestne, spravodlivo, pomáha im a rešpektuje ich.
Reflexia	Posúdiť, do akej miery sa správa voči iným čestne, spravodlivo, pomáha im a rešpektuje ich.
Poznatok	Identifikovať sociálne zručnosti (napr. slušnosť, prejavovanie vďačnosti).
Aplikácia	Využívať schopnosť používať sociálne zručnosti (slušnosť, prejavovanie vďačnosti).
Reflexia	Zhodnotiť ako jeho sociálne zručnosti (napr. slušnosť a prejavovanie vďačnosti) prispievajú k tomu, že lepšie vychádza s inými
Poznatok	Vysvetliť ako spolupracovať s inými a pracovať efektívne v skupinách.
Aplikácia	Predviesť schopnosť spolupráce s iným a efektívne pracovať v skupinách.
Reflexia	Zhodnotiť svoju schopnosť spolupracovať s inými v skupinách.
Poznatok	Opísať zručnosti riešenia konfliktov.
Aplikácia	Ukázať schopnosť vyriešiť konflikt a vyjednať prijateľné riešenia.
Reflexia	Analyzovať úspešnosť svojich schopností vyriešiť konflikt.
Poznatok	Rozlišovať medzi vhodným a nevhodným správaním v konkrétnych situáciách v triede a pri práci v triede.
Aplikácia	Uviesť príklady, keď sa správal vhodne a príklady, keď sa správal nevhodne v konkrétnych situáciách v triede a pri práci v triede.
Reflexia	Posúdiť dôsledky vhodného a nevhodného správania v konkrétnych situáciách v triede a pri práci v triede.
Poznatok	Identifikovať vonkajšie zdroje tlaku, ktoré na neho vplyvajú.
Aplikácia	Uviesť príklady zvládnutia vonkajšieho tlaku.
Reflexia	Analyzovať vplyv vonkajšieho tlaku na jeho správanie.
Poznatok	Vysvetliť, že za svoje správanie nesie zodpovednosť.
Aplikácia	Uviesť príklady kedy prevzal zodpovednosť za svoje správanie.
Reflexia	Posúdiť, do akej miery preberá osobnú zodpovednosť za svoje správanie.
Poznatok	Uznať, že by mal mať vedomosti, rešpektovať a byť otvorený voči každej odlišnosti.
Aplikácia	Vysvetliť, že vie, rešpektuje a je otvorený voči každej odlišnosti u iných.
Reflexia	Posúdiť ako môže prejavovať rešpekt pre všetky odlišnosti u iných.
Poznatok	Uznať, že schopnosť pristupovať k iným, ktorí sú odlišní, môže prispieť k učeniu a školskej úspešnosti.
Aplikácia	Predviesť schopnosť pristupovať a správať sa voči iným, ktorí sú odlišní prispelo k učeniu a školskej úspešnosti.
Reflexia	Analyzovať dopad aký má schopnosť vedieť vychádzať s inými, ktorí sú odlišní na učenie a na školskú úspešnosť.
Poznatok	Vysvetliť že schopnosť vychádzať s inými, ktorí sú odlišní, prispieva k udržaniu zamestnanosti.
Reflexia	Analyzovať dopad svojej schopnosti vychádzať s tými, ktorí sú odlišní na jeho budúcu zamestnanosť.

	Integrovanie osobného rozvoja a osobných zmien do kariérového rozvoja.
	<i>Žiak vie, dokáže:</i>
Poznatok	Uvedomiť si, že jeho získané skúsenosti a zmeny myslenia a telesné zmeny budú vplyvať na jeho kariérový rozvoj.
Aplikácia	Uviesť príklady ako rástol a menil sa (napr. telesné, emočné, sociálne a rozumové zmeny).
Reflexia	Analyzovať výsledky svojho rastu a zmien počas života a určiť oblasti rozvoja v budúcnosti.
Poznatok	Pomenovať zdravé návyky (napr. správna životospráva a ako zvládať stres)
Aplikácia	Uviesť príklady ako získal zdravé návyky.
Reflexia	Zhodnotiť dopad svojich zdravých návykov na kariérový rozvoj.
Poznatok	Uvedomiť si, že jeho motivácie a túžby sa pravdepodobne zmenia vplyvom času a okolností.
Aplikácia	Uviesť príklady ako sa osobná motivácia a túžby zmenil vplyvom času a okolností.
Reflexia	Zhodnotiť ako sa jeho motivácia a túžby menili a ako to pôsobilo na jeho kariérový rozvoj.
Poznatok	Uvedomiť si, že vonkajšie udalosti často prinášajú životné zmeny.
Aplikácia	Uviesť príklady, kedy vonkajšie udalosti v ňom spôsobili zmeny.
Reflexia	Zhodnotiť svoje stratégie riadenia životných zmien spôsobených vonkajšími okolnosťami.
Poznatok	Identifikovať situácie (napr. problémy v škole alebo v nejakej práci), v ktorých ste potrebovali pomoc od iných ľudí.
Aplikácia	Predviesť schopnosť požiadať o pomoc iných (napr. pri problémoch v škole alebo v nejakej činnosti).
Reflexia	Zhodnotiť ako dobré sú jeho stratégie požiadania o pomoc. (napr. pri problémoch v škole alebo v nejakej činnosti).
Poznatok	Vysvetliť dôležitosť pružnosti a prispôsobenia sa zmene, ktorú sami zavádzame, alebo zvládame zmenu, ktorú zavádzajú iní.
Aplikácia	Uviesť príklady pružnosti a prispôsobenia sa, keď sme zvládali zmenu.
Reflexia	Analyzovať ako efektívne zvládame zmenu, keď ju zavádzajú iní alebo my sami.

	Rovnováha rolí v živote
	<i>Žiak vie, dokáže:</i>
Poznatok	Pomenovať svoje roly, ktoré žiak má (osobné, voľný čas, rodina, škola)
Aplikácia	Uviesť príklady rovnováhy jednotlivých rolí.
Reflexia	Analyzovať ako efektívne zvláda rovnováhu jednotlivých rolí a dôsledky, ak vzniká nerovnováha.

ÚSPEŠNOSŤ ŽIAKA A CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE	
	Úspešnosť v učení na dosiahnutie osobných a kariérových cieľov. <i>Žiak vie, dokáže:</i>
Poznatok	Vysvetliť dôležitosť školskej úspešnosti a podávania výkonu na dosiahnutie osobných a kariérových cieľov.
Aplikácia	Uviesť príklady školskej úspešnosti a úrovne požadovaného výkonu na dosiahnutie jeho osobných a kariérových cieľov.
Reflexia	Posúdiť do akej miery dosahuje svoje ciele učenia a požadovanú úroveň výkonu potrebnú splnenie svojich osobných a kariérových plánov.
Poznatok	Identifikovať stratégie na zlepšenie školskej úspešnosti a požadovaného výkonu.
Aplikácia	Uviesť príklady stratégií, ktoré využíva na zvýšenie úsilia na dosiahnutie školskej úspešnosti a požadovaného výkonu.
Reflexia	Analyzovať svoje stratégie na dosiahnutie školskej úspešnosti a požadovaného výkonu na vytvorenie plánu rozvoja.
Poznatok	Opísať svoje návyky v učení, ktoré zlepšujú školskú úspešnosť a požadovaný výkon.
Aplikácia	Uviesť príklady ako získal návyky učenia, ktoré zlepšujú školskú úspešnosť a požadovaný výkon.
Reflexia	Posúdiť, ktoré návyky učenia potrebuje na vytvorenie plánu ich zlepšenia.
Poznatok	Identifikovať svoj štýl učenia.
Aplikácia	Uviesť príklady ako využíva poznatok o svojom štýle učenia na zlepšenie školskej úspešnosti a požadovaného výkonu.
Reflexia	Analyzovať svoj štýl učenia a svoje správanie, aby dosiahol svoju najvyššiu mieru učenia a požadovaného výkonu.
Poznatok	Opísať dôležitosť plánu na zlepšenie učenia a svojho výkonu.
Aplikácia	Prezentovať svoj plán na dosiahnutie požadovaného výkonu a úspechu v učení.
Reflexia	Posúdiť ako plní svoj plán a aké výsledky dosiahol na zlepšenie svojho výkonu a učenia.
Poznatok	Opísať, ako osobné postoje a správanie môžu vplyvať na školskú úspešnosť a výkon.
Aplikácia	Opísať svoje postoje a správanie, ktoré podporujú dosiahnutie školskej úspešnosti a výkon.
Reflexia	Posúdiť do akej miery jeho správanie a postoje zlepšujú školskú úspešnosť a výkon.
Poznatok	Opísať ako jeho školská úspešnosť a výkon môže viesť k mnohým možnostiam povolání.
Aplikácia	Vysvetliť ako jeho školská úspešnosť a výkon môže rozšíriť možnosti výberu povolání.
Reflexia	Posúdiť ako uplatní svoju školskú úspešnosť a výkon v povolaniach.
Poznatok	Vysvetliť, že schopnosť získať a využívať informácie prispieva k školskej úspešnosti a dosiahnutiu požadovaného výkonu.
Aplikácia	Uviesť príklad, opísať ako jeho schopnosť získať a využiť informácie ovplyvnila jeho školskú úspešnosť a výkon.
Reflexia	Posúdiť do akej miery dokáže vyhľadávať a využívať informácie na zlepšenie školskej úspešnosti a výkonu.

OBLASŤ RIADENIA KARIÉRY

	Vytvoriť si kariérové ciele a riadiť rozvoj svojej kariéry. <i>Žiak vie, dokáže:</i>
Poznatok	Uvedomiť si, že plánovanie kariéry na dosiahnutie svojich cieľov je celoživotný proces.
Aplikácia	Uviesť príklady svojich stratégií / postupov kariérového plánovania na dosiahnutie svojich kariérových cieľov.
Reflexia	Posúdiť ako jeho postupy kariérového plánovania umožňujú dosiahnuť kariérové ciele.
Poznatok	Vysvetliť ako sa robí kariérový plán (kroky a obsah kariérového plánu).
Aplikácia	Vytvoriť kariérový plán na plnenie svojich kariérových cieľov.
Reflexia	Analyzovať ako upravuje svoj kariérový plán podľa novonadobudnutých zručností, vedomostí a záujmu.
Poznatok	Identifikovať svoje krátkodobé a dlhodobé kariérové ciele (ďalšie vzdelávanie, zamestnanie a štýl života).
Aplikácia	Uviesť príklady činností na dosiahnutie krátkodobých a dlhodobých kariérových cieľov (vzdelanie, zamestnanie a štýl života).
Reflexia	Preskúmať svoje kariérové ciele a podľa potreby ich upraviť.
Poznatok	Identifikovať zručnosti a osobné predpoklady na riadenie svojej kariéry. (napr. vytrvalosť, sebaúčinnosť, schopnosť určiť trendy a zmeny a flexibilita).
Aplikácia	Uviesť príklady svojich zručností a osobných predpokladov riadenia kariéry. (napr. vytrvalosť, sebaúčinnosť, schopnosť určiť nové trendy či zmeny a flexibilita).
Reflexia	Posúdiť svoje zručnosti a osobné predpoklady riadenia kariéry. (napr. vytrvalosť, sebaúčinnosť, schopnosť určiť nové trendy či zmeny a flexibilita).
Poznatok	Uznať, že ako sa mení sám a ako sa mení okolitý svet, menia sa aj jeho kariérové plány.
Aplikácia	Uviesť príklady ako sa zmeny v ňom a vo svete práce odrazili na zmene jeho kariérového plánu.
Reflexia	Posúdiť ako integroval zmeny v sebe a vo svete práce do svojich kariérových plánov.

	Proces rozhodovania ako jedna zo zložiek kariérového rozvoja. <i>Žiak vie, dokáže:</i>
Poznatok	Opísať svoj spôsob rozhodovania (napr. riskuje, je skôr opatrný).
Aplikácia	Uviesť príklady rozhodnutí z minulosti, ktoré svedčia o jeho spôsobe rozhodovania.
Reflexia	Zhodnotiť svoj štýl rozhodovania.
Poznatok	Uviesť kroky jedného z modelov rozhodovania.
Aplikácia	Predviesť použitie niektorého z modelov rozhodovania.
Reflexia	Posúdiť, ktorý z modelov rozhodovania mu najlepšie vyhovuje.
Poznatok	Opísať ako informácie môžu zlepšiť rozhodovanie (o sebe, o hospodárskej situácii, o vzdelávacích programoch).
Aplikácia	Uviesť príklady využitia informácií pri rozhodovaní (o sebe, o hospodárskej situácii, vzdelávacích programoch).
Reflexia	Posúdiť ako využíva informácie pri rozhodovaní (o sebe, o hospodárskej situácii, o vzdelávacích programoch).

Poznatok	Určiť alternatívne možnosti a ich možné dôsledky na rozhodnutie, ktoré urobil.

Aplikácia	Vysvetliť ako skúmanie viacerých možností pôsobilo na rozhodnutie, ktoré urobil.
Reflexia	Posúdiť do akej miery zvažuje alternatívne možnosti pri rozhodovaní.
Poznatok	Uznať, že osobné priority, kultúra, presvedčenie a pracovné hodnoty vplyvajú na rozhodovanie.
Aplikácia	Prezentovať ako sa jeho osobné priority, zvyky, presvedčenia a pracovné hodnoty odrážajú pri jeho rozhodovaní.
Reflexia	Zhodnotiť vplyv osobných priorít, zvykov, presvedčenia a pracovných hodnôt na jeho rozhodovanie.
Poznatok	Vysvetliť ako vedomosti, práca a skúsenosti z rodiny môžu vplývať na rozhodovanie.
Aplikácia	Uviesť konkrétne príklady ako vedomosti, práca a skúsenosti z rodiny ovplyvnili jeho rozhodovanie.
Reflexia	Posúdiť vplyv svojich vedomostí, práce a skúseností z rodiny na rozhodovanie.
Poznatok	Vysvetliť ako predsudky a stereotypy obmedzujú pri rozhodovaní.
Aplikácia	Uviesť konkrétne príklady ako jeho osobné predsudky a stereotypy ovplyvnili jeho rozhodnutia.
Reflexia	Urobiť si analýzu možností ako sa vyhnúť predsudkom a stereotypom pri rozhodovaní.
Poznatok	Pripustiť, že ponúkajúca sa príležitosť môže zohrať významnú rolu pri rozhodovaní.
Aplikácia	Uviesť príklady z minulosti keď ponúkajúca sa príležitosť zohrala významnú rolu pri jeho rozhodovaní.
Reflexia	Posúdiť dopad chopenia sa príležitosti na minulé rozhodnutia.
Poznatok	Pripustiť, že pri rozhodovaní často musíme robiť kompromisy.
Aplikácia	Uviesť príklady kompromisov pri rozhodovaní o svojej kariére.
Reflexia	Analyzovať ako sa mu darí robiť kompromisy pri rozhodovaní.

	Presné, aktuálne kariérové informácie a kariérové informácie bez predsudkov pre plánovanie a riadenie kariéry žiakov. Žiak vie, dokáže:
Poznatok	Opísať dôležitosť kariérových informácií pre plánovanie svojej kariéry.
Aplikácia	Uviesť príklady ako dôležité sú kariérové informácie v jeho plánoch a ako ich môže využiť pre budúce plánovanie.
Reflexia	Posúdiť vplyv kariérových informácií na svoje plány a úpravu plánov, aby odrážali presné, aktuálne kariérové informácie nezaťažené predsudkami.
Poznatok	Vysvetliť, že kariérové informácie zahŕňajú informácie o povolaniach, vzdelávaní a výcviku, zamestnanosti a informácie o hospodárstve a že existuje mnoho informačných zdrojov.
Aplikácia	Predviesť svoju schopnosť využívať rôzne typy informačných zdrojov o kariére (napr. zamestnania/povolania, informácie o hospodárstve, trhu práce a zamestnanosti na podporu kariérových plánov.
Reflexia	Posúdiť do akej miery má zohľadnené informácie o povolani, ďalšom vzdelávaní, hospodárskej situácii a zamestnanosti vo svojom kariérovom pláne.
Poznatok	Vedieť, že kvalita kariérových informácií je rôzna (napr. presnosť, predsudok, aktuálnosť).
Aplikácia	Uviesť príklady nepresných, nejasných a neaktuálnych a kariérových informácií.
Reflexia	Posúdiť kvalitu kariérových informačných zdrojov, ktoré plánuje použiť z hľadiska presnosti, jasnosti, aktuálnosti a úplnosti.
Poznatok	Určiť niekoľko spôsobov ako klasifikovať povolania.

Aplikácia	Uviesť ako rôzne informácie o povolaniach môže využiť v kariérovom plánovaní.
Reflexia	Posúdiť, ktoré informačné zdroje o povolaniach sú najužitočnejšie pre jeho kariérové plánovanie.

Poznatok	Určiť povolania, ktoré sa mu páčia bez ohľadu na svoj rod, národnostnú skupinu, zvyky alebo schopnosti.
Aplikácia	Uviesť príklady nezaujatosti voči povolaniam, ktoré na ktoré možno nazerať ako na netradičné (z hľadiska rodu, spoločenskej alebo národnostnej skupiny, rodinných zvyklostí alebo schopností).
Reflexia	Posúdiť svoju otvorenosť voči netradičným povolaniam v riadení svojej kariéry.
Poznatok	Pomenovať výhody a nevýhody zamestnania v netradičnom povolaní.
Aplikácia	Pomenovať, aké by bolo pre neho byť zamestnaný v netradičnom povolaní.
Reflexia	Posúdiť dopad svojho rozhodnutia pre netradičné povolanie.
	Zručnosti učenia, smerovania na povolania a všeobecné zručnosti zamestnateľnosti na získanie, udržanie zamestnania a na osobné napredovanie v zamestnaní. Žiak vie, dokáže:
Poznatok	Pomenovať zručnosti učenia, zručnosti povolania a všeobecné zručnosti zamestnateľnosti.
Aplikácia	Uviesť príklady svojich zručností učenia, smerovania na povolania, všeobecné zručnosti zamestnateľnosti na získanie, vytvorenie, udržanie zamestnania a osobné napredovanie v zamestnaní.
Reflexia	Posúdiť svoje zručnosti učenia, zamestnanosti a všeobecné zručnosti zamestnateľnosti a posúdiť v ktorých sa potrebuje rozvíjať z pohľadu svojej zamestnateľnosti.
Poznatok	Identifikovať svoje schopnosti hľadania zamestnania: napísať životopis a sprievodný motivačný list, vyplniť žiadosť o zamestnanie, ísť na pohovor a nájsť a presadiť sa vo zvolenom povolaní.
Aplikácia	Prezentovať svoje zručnosti hľadania zamestnania: napísať životopis a sprievodný motivačný list, vyplniť žiadosť o zamestnanie, ísť na pohovor a nájsť a získať vybrané povolanie.
Reflexia	Posúdiť, do akej miery má zvládnuté zručnosti: napísať životopis a sprievodný motivačný list, vyplniť žiadosť o zamestnanie, ísť na pohovor a nájsť a získať vybrané povolanie.
Poznatok	Vysvetliť význam zvládnutia zručností zamestnania (napr. kritické myslenie, 10 + 6)
Aplikácia	Prezentovať svoje osobné vlastnosti a zručnosti potrebné na dosiahnutie úspechu v škole a v zamestnaní. (napr. riešenie problémov, vyhľadávanie informácií, zručnosti komunikácie, kritické myslenie a spolupráca s inými.)
Reflexia	Všeobecne posúdiť svoje zručnosti potrebné na získanie a udržanie zamestnania. (napr. riešenie problémov, vyhľadávanie informácií, zručnosti komunikácie, kritické myslenie a spolupráca s inými).
Poznatok	Vysvetliť, že mnohé zručnosti sa dajú využívať vo viacerých zamestnaniach.
Aplikácia	Uviesť príklady ako sa jeho získané zručnosti dajú využívať vo viacerých zamestnaniach.
Reflexia	Analyzovať svoje prenosné zručnosti na možnosti voľby viacerých povolaní.
Poznatok	Vedieť vysvetliť ako mobilita vplyva na zamestnanosť.
Aplikácia	Urobiť rozhodnutie vo vzťahu k svojej mobilite.
Reflexia	Analyzovať vplyv svojho rozhodovania o mobilite na jeho kariérové ciele.
Poznatok	Identifikovať výhody a výzvy podnikania.
Aplikácia	Urobiť rozhodnutia ohľadom svojho podnikania.
Reflexia	Posúdiť vplyv svojho rozhodnutia ohľadom podnikania na svoje kariérové ciele.
Poznatok	Vysvetliť ako môže byť proaktívny a prezentovať sa na trhu práce alebo u zamestnávateľa.
Aplikácia	Uviesť príklady zručností ako sa prezentovať na trhu práce alebo u zamestnávateľa.

Reflexia	Posúdiť ako sa dokáže prezentovať na trhu práce alebo u zamestnávateľa.

	Zmeny v trendoch zamestnanosti, v potrebách národného hospodárstva a ekonomických podmienok a ako ich zahrnúť do svojich kariérových plánov. <i>Žiak vie, dokáže:</i>
Poznatok	Vedieť vysvetliť potreby trhu práce, ktoré ovplyvňujú jeho kariérové plány.
Aplikácia	Uviesť príklady ako zmeny na trhu práce menia jeho kariérové plány.
Reflexia	Posúdiť výsledky riadenia svojej kariéry vo vzťahu k meniacim sa potrebám na trhu práce.
Poznatok	Vysvetliť podmienky v hospodárstve, ktoré ovplyvňujú jeho kariérový plán.
Aplikácia	Uviesť príklady zmien v riadení svojej kariéry vzhľadom na podmienky v hospodárstve.
Reflexia	Posúdiť výsledky riadenia svojej kariéry vzhľadom na meniace sa potreby v národnom hospodárstve.
Poznatok	Určiť trendy v zamestnanosti, ktoré ovplyvňujú jeho kariérové plány.
Aplikácia	Uviesť príklady ako je pripravený reagovať na zmeny v trendoch zamestnanosti v riadení svojej kariéry.
Reflexia	Posúdiť výsledky riadenia svojej kariéry vzhľadom na zmeny v trendoch zamestnanosti.

Príloha 2:

Užitočné webové stránky pre získanie informácií pre smerovanie žiakov na odborné vzdelávanie a prípravu žiakov ZŠ

	Názov stránky	Obsah stránky
1.	www.profsme.sk	- Nástroj pre identifikáciu potenciálu orientácie žiakov základných škôl (ZŠ) na odborné vzdelávanie a prípravu (OVP) na stredných odborných školách (SOŠ) - Určený pre PZ ZŠ s poskytnutou licenciou - Voľne dostupný prehľad učebných miest - Voľne dostupný Katalóg pracovných pozícií a nárokov na ne pre účely profesijnej orientácie
2.	www.potrebyovp.sk	- prehľad učebných miest pre SDV, sieť SOŠ - mapa zamestnaní - informácie o duálnom vzdelávaní, o vstupe do duálneho vzdelávania - informácie o zamestnávateľoch zapojených do systému duálneho vzdelávania - informácie o možnostiach kariéry
3.	www.dualnysystem.sk	- informácie k národnému projektu „Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP“ - informácie o systéme duálneho vzdelávania pre žiakov a ich rodičov, dôležité termíny v rámci krokov žiaka pre vstup do SDV - zoznam škôl a odborov vzdelávania v SDV - informácie pre zamestnávateľov v SDV - predstavenie niektorých vybraných povolání v rámci kampane Moja práca má zmysel - Newsletter
4.	www.sustavapovolani.sk	- register zamestnaní (informácie o zamestnaniach) - register kompetencií (po prihlásení sa na stránke)
5.	www.istp.sk	- prehľad voľných pracovných miest - možnosť poradiť sa s výberom školy, alebo študijným odborom - Kartotéka povolání – informácie o povolaniach - možnosť vytvoriť si životopis - možnosť otestovať sa (nutné sa zaregistrovať)
6.	www.corobim.sk	- videoknižnica povolání - rebríček najžiadanejších profesií pre 21. storočie - videopredstavenie niektorých zamestnávateľov - blog

		- test Spoznaj svoju budúcu profesiu (42 otázok kategorizovaných do 7 dimenzií kariérnej orientácie) – možnosť voľne sa otestovať
7.	www.riasec.sk	- možnosť urobiť si kratší alebo dlhší test osobnosti, ktorý vychádza z teórie voľby povolania na základe typu osobnosti (pre vyhodnotenie testu je potrebné sa zaregistrovať)

Použité zdroje

1. Národné štandardy rozvoja kariéry USA www.ncda.org/aws/NCDA/pt/sp/guidelines
2. Professionalizing Career Guidance, CEDEFOP, www.cedefop.eu.career
3. Vocational education and training reform : matching skills to markets and budgets (English), www.worldbank.org
4. Euroguidance www.rozvojkariery.sk
5. Technical and vocational education and training (TVET), UNESCO www.unevoc.unesco.org
6. Štátny vzdelávací program, inovovaný štátny vzdelávací program ISCED I a II, Človek a svet práce (predmet Technika)
7. Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania „Učiace sa Slovensko“, MŠVVaŠ SR